

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

III. De Obligatione Legum humanarum, & an obligent cum periculo vitæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

opere operato dignè suscipientibus; in Lege Mosaica verò sola Circumcisio conferebat gratiam (d) & quidem respectu gratiæ (d) De Baptifmalis admodum parvam. Insuper in Lege Evangelica, hoc infra eò quòd merita Christi jam sint actu exhibita, Spiritus sanctus Tract. 14. abundè datur credentibus; in Mosaica verò, quia merita Christi Dist. 1. n. 12. sti tunc solùm erant prævisa, atque in futurum exhibenda, etiam & seqq. mensura gratiæ dabatur modica.

18. III. Lex Evangelica est dignior veteri: quia quamvis utramque Legem Deus condiderit, nihilominus Mosaicam promulgavit per ministerium Angelorum, Evangelicam verò per Filium suum unigenitum. Excedit præterea, & differt in materia: nam Mysteria Sanctissimæ Trinitatis, Incarnationis, & Redemptionis nostræ, in Lege veteri fuerunt multum occultata, aut solùm præfigurata; quæ tamen in Lege Evangelica sunt revelata, & clariùs manifestata, aut jam actu exhibita. Omittuntur plures aliæ similes Legis Evangelicæ prærogativæ præ veteri, seu Mosaica.

III. Quia lex Evangelica per Filium Dei promulgata est, &c.

Q U Æ S T I O III.

De Obligatione Legum humanarum, & an obligent cum periculo vitæ?

19. SUpponendum hic conformiter superiùs (e) dictis, quòd Lex, ac potestas legislativa humana, alia sit Ecclesiastica, alia Civilis. Differunt autem inter se variè. I. Ratione originis: quia potestas legislativa Ecclesiastica proximè, ac immediatè provenit à Deo; prout patet ex verbis Christi Matth. 16. *Tibi dabo claves regni calorum. Et Joan. 21. Pasce oves meas. Item Actorum 20. Posuit vos Spiritus sanctus Episcopos, regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.* Econtrà verò potestas legislativa civilis immediatè provenit ab hominibus, utpote cum populus per Legem auream contulerit in Regem, atque Imperatorem, totam suam potestatem, *L. 1. ff. de Constitut. Principum*: quamvis & hæc saltem mediatè sit à Deo, juxta illud Rom. 13. *Non est potestas, nisi à Deo.* II. Differunt ratione objecti, & finis: siquidem potestas legislativa Ecclesiastica per se, & directè, versatur circa res spirituales, ad salutem animarum, & consequendam vitam æternam ordinatas. Civilis verò potestas per se, ac directè,

Potestas legislativa alia Ecclesiastica, alia Civilis: & quomodo differant? (e) Dist. præc. n. 9. & 14.

ctè, seu immediatè, tantùm respicit commoditatem, & tranquillam gubernationem Reipublicæ; quamvis mediatè, ac per accidens, etiam salutem animarum respicere possit, in quantum vitia prohibet, ac punit. Unde sequitur, quòd hæ duæ potestates, Civilis nempe & Ecclesiastica, propriis officiis, ac dignitatibus discretæ sint; quamvis Ecclesiastica ob excellentiam objecti, & finis sui, tantò præstet Civili, quantò quæ sunt spiritualia, præstant corporalibus. His prænotatis sit

Leges humanae tam Ecclesiasticæ, tum Civiles, obligant in conscientia, & sub peccato.

20. CONCL. I. Leges humanæ justæ, ac legitimè promulgatæ, non solum Ecclesiasticæ, sed etiam Civiles, regulariter loquendo obligant in conscientia, ita ut earum transgressio in materia gravi sit peccatum mortale. Ita omnes Doctores. Ratio est: quia juxta quartum Præceptum Decalogi tenemur obedire non solum parentibus, sed etiam legitimis Superioribus nostris, juxta præcipientibus. Accedit illud Apostoli, Rom. 13. *Omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit.* Et mox infra: *Subditi estote non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam;* id est, non solum metu peccatorum, sed etiam, ne peccetis.

Solvitur ob-jectio.

21. Quòd si quis obiiciat. Potestas Civilis non potest infligere poenam mortis æternæ; ergo neque sub ea, sive sub peccato mortali reatum poenæ æternæ inducente, quidpiam præcipere. Probatur consequentia: quia ejusdem est, sub poena quidpiam præcipere, & poenam transgressoribus inferre posse; ne alioquin lex sit inutilis. Resp. negando consequentiam, cum sua probatione: nam ad hoc, ut potestas Civilis quidpiam in conscientia obligans præcipere valeat, sufficit potestas legislativa, quam habet à Deo, qui jussit legitimis Superioribus juxta præcipientibus esse obediendum. Nec idcirco lex illa erit inutilis: nam poenam mortis æternæ, transgressoribus impoenitentibus statutam, sufficit, quòd Dominus Deus justus Judex infligat; utpote cujus mandatum simul violatur, & à quo etiam, saltem mediatè, provenit potestas legislativa Civilis, juxta citatum illud Rom. 13. *Non est potestas, nisi à Deo; itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit.*

Id verum regulariter loquendo.

22. Dicitur notanter in Conclusionè, *regulariter loquendo.* Siquidem non omnes Leges humanas obligare in conscientia, patebit ex dicendis *Quæst. seq.* ubi ostendetur, dari leges aliquas merè poenales, quæ ad culpam non obligant, sed ad solam poenam subeundam.

23. CONCL.

23. CONCL. II. Quando legis observatio est moraliter necessaria ad publicum bonum conservandum, tunc Lex humana potest obligare cum aperto vitæ periculo. Ita Herincx *disp. 3. de Legibus, quest. 13.* estque communis. Ratio est: quia conservatio boni communis, omninò est præferenda bono vitæ privati hominis; ergo in tali casu necessitatis potest Superior, cui ex officio incumbit providere bono communi, obligare subditum ad observantiam legis cum periculo vitæ. Sic in primis communiter admittitur, teneri militem tempore periculoso permanere in statione sua cum aperto mortis discrimine. Similiter tempore pestis tenetur Parochus, cum vi officij sui, cum præsertim accedente speciali præcepto Episcopi, permanere in suo loco ad excipiendas pestiferorum Confessiones, non obstante manifesto vitæ periculo. Idem accidere potest in aliis similibus casibus.

Lex humana obligat cum aperto vitæ periculo, quando ejus observantia est necessaria ad bonum publicum conservandum.

24. CONCL. III. Quando violatio Legis humanæ cederet in contemptum Fidei, aut Ecclesiasticæ legis vel potestatis, tunc lex est servanda etiam cum periculo vitæ. Ita cit. Herincx cum omnibus Catholicis Doctoribus. Sic si quis ab Hæreticis captus, urgeatur ad comedendum carnes tempore Quadragesimæ in contemptum Ecclesiasticæ legis, illique Hæretici minitentur mortem, nisi carnes comedat; potius ei moriendum foret quam ut in talibus circumstantiis carnes comederet. Ratio est: quia violatio legis Ecclesiasticæ in talibus circumstantiis cederet in contemptum Fidei Catholicæ, potestatisque Ecclesiasticæ; & comedens carnes ad talem Hæreticorum instantiam, eorum sectam exterius profiteretur, ac metu mortis ipso opere contemneret potestatem Ecclesiæ: hoc autem nullo modo licet, sed est intrinsecè malum. Unde tali potius esset subeunda mors: quam si quis ex præfata causa oppeteret. reverà foret Martyr; (f) cum moreretur ob confessionem Fidei Catholicæ, qua credimus, Ecclesiam à Christo accepisse potestatem certas leges Fidelibus imponendi.

Vel quando ejus violatio cederet in contemptum Fidei, aut Ecclesiasticæ potestatis.

(f) Vide Tract. 7. Dist. 1. n. 49. & 50.

25. CONCL. IV. Extra præfatos casus Lex humana, sive Civilis, sive Ecclesiastica, non obligat cum periculo mortis, aut alterius gravis damni. Ita Doctores communiter. Hinc c. 4. de *reg. juris*, dicitur: *Quod non est licitum in Lege, necessitas facit licitum.* Accedit ratio: quia lex debet esse secundum naturam hominum; id est, conditioni humanæ accommodata: id autem non

Extra d. hos duos casus non obligat cum periculo vitæ vel gravis incommodi.

M

non

non fieret, si leges humanæ semper obligarent cum periculo vitæ, etiam extra casus supra memoratos; ergo. Hinc

Corollari-
um gene-
rale.

26. Infertur I. Quia duo memorati casus sunt rari, communiter non obligare Leges humanas cum periculo vitæ, amissionis membrorum, famæ, notabilis boni temporalis, perturbationis pacis, aut alterius similis gravis mali, quod consideratâ qualitate legis prudenter judicatur tale.

Aliud de in-
firmo, itinere,
&c.

27. Infertur II. Eum non peccare, qui pressus gravi infirmitate corporis, de consilio Medicorum comedit carnes diebus jejuni; aut qui gravi labore corporali fatigatus, vel ex prolixo itinere fessus, utitur secundâ refectio: quia cum tanto incommodo corporali non obligat lex jejuniæ Ecclesiastici. Idem dicendum de ijs, qui diebus festivis remanent domi ad ejus custodiam, nec audiunt Missam in locis, ubi unica Missa celebratur. Innumera similia exempla passim occurrunt.

Quid liceat
excommu-
nicato, vel
irregulari
occulto, ad
vitandam
infamiam?

28. Infertur III. Excommunicatum occultum licet se gerere tanquam non excommunicatum, in quantum hoc est necessarium ad vitandam infamiam notam, aut similis mali periculum; adeoque si non habet, à quo absolvi possit, non teneri abstinere à Divinis, vel (præviâ tamen contritione) Sacramentorum administratione, aut ab eligendo, & hujusmodi, si absque periculo infamiam, aut alterius gravis mali abstinere non possit. Similiter irregularis factus ob culpam occultam, potest celebrare, Ordines suscipere, &c. si tam citò nequeat obtinere dispensationem, & absque gravi nota, vel damno, non possit diutius abstinere. Et ita de multis alijs est discurrendum, ac notat citè Herinex cum communi.

QUÆSTIO IV.

De Legibus Poenalibus, earumque obligatione.

Lex huma-
na moralis,
& poenalis,
quid?

29. **A**dvertendum, quòd Lex humana, præter alias sui divisiones, communiter dividatur in moralem, seu absolutè obligatoriam, & in legem poenalem. *Lex moralis*, seu absolutè obligatoria dicitur illa, quæ mores solùm dirigit, obligando ad actum aliquem eliciendum, vel omittendum, nullam verò poenam transgressoribus expressè imponit: unde tunc poena Judicis arbitrio imponi debet. *Lex poenalis* e contra dici-

lws